

Karens signatur

Et legendarisk valg i Sápmi 1911

tekst GRETE GUNN BERGSTRØM

Guovdageaidnu får landets første kvinnelige varaordfører – eller viseordfører som det het den gang. Men ikke nok med likestillingsaspektet ved dette, valget er dessuten forårsaka av noen dramatiske hendelser året før. For departementet underkjenner kommunevalget i 1910, og det er det nye valget i april 1911 som baner vei for Karen Marie Olsen som ny varaordfører i den store samiske kommunen på vidda.¹

En kvinne går raskt på ski. Det er tidig morgen. Lufta er skarp og klar. Heldigvis stiger det allerede røyk opp fra lavvoene der fremme. Da kommer hun jo i rett tid! Hundeflokken kommer bjeffende imot. Men de roer seg raskt da hun snakker til dem, de lunter liksom godt med henne det siste stykket! To jenter kommer ut; «Buorre beaivi! Ipmil attil!» hilser det.

Året var 1911. I samiske Guovdageaidnu hadde innbyggerne stemt inn 29-årige Karen Marie Olsen i herredsstyret - dattidas kommunestyre. Kvinnen fikk så stort antall av stemmene at hun kom inn i formannskapet og blei viseordfører (varaordfører) i kommunen.

Tilliten fra sambygdingene tok hun på alvor og gikk liksom godt på ski mellom vinterboplassene for å samtale med sambygdingene på deres hjemmebane.

På leiting

I dag er altså over 100 år gått siden en alminnelig kvinne kunne delta i kommunestyrevalg for første gang. Hvem vet vel nå at den aller første kvinne i en viseordførerstol i Norge talte samisk og at valget av henne skjedde i samiske Guovdageaidnu?

Heller ikke jeg visste det, selv om jeg hadde hørt tale om det. Noen mente det skjedde i 1910, noen andre sa et annet årstall. Noen sa til og med at hun ikke blei valgt i det hele tatt, men at hun bare fungerte som vikar for sin ektemann i noen sammenhenger.

Så jeg er på leiting. Jeg leiter i arkivene etter spor etter den dama som folk altså har sagt fikk politisk tillit i en kommune i Sápmi for lenge siden, jeg leiter etter hennes navn i arkivene enda før kvinner hadde fått fulle politiske borgerrettigheter. For først ved kommunevalget i 1910 kunne en alminnelig samisk og

norsk kvinne stille til valg og selv stemme på personer som hun selv fant best egna til lokalt styre og stell. Ikke før da.

Karens signatur

Jeg finner flere spor. Og jeg finner hennes signatur. «Lærerinde frøken Karen Marie Olsen» trer fram i skolestyreprotokoller, herredsstyreprotokoller, amtmannsarkiv, folketellinger og kirkebøker. Nå viser det seg at antakelsen om at denne kvinnen egentlig fungerte i ordførervervet kun som vikar for sin ektemann ikke stemmer. Dama hadde ikke en gang gifta seg da hun blei valgt til vervet som viseordfører! Men hun hadde arbeida sju år i Guovdageaidnu som lærer og fått bestyrerstillinga for det nybygde, statlige skoleinternatet på kirkestedet, det største i landet. Stillinga hadde hun konkurrert om med en mannlig søker. Som best kvalifisert fikk hun jobben som den første kvinnelige internatbestyrer i Norge. Kort tid etter oppnådde Karen godkjenning som lærer i andre avdeling i landsfolkeskolen, uvanlig for en kvinne den gang.²

Oppveksten hos bestemor på Stangnes på Senja kan ha utstyrt Karen med en

FIRE SØSTRE PÅ KIRKEVEI. Fra Peter Lorenz Smiths klassiker *Kautokeino og Kautokeino-lappene*.

NJEALLJE OAPPÁ-ŽAGA GIRKUI MANNAMEN. Peter Lorenz Smith girjijis *Kautokeino og Kautokeino-lappene*.

KOFTEKLEDD VARAORDFØRER. Karen Marie Olsen lærte seg samisk midt i den hardeste fornorskningstida.

VÁRRESÁTNE-JODIHEADDJI GÁVTTIIN. Karen Marie Olsen oahpai sámegiela garraseamos dáruiduhttináigge.

Karen Marie Olsen søkte og fikk godkjenning som lærer i skolens 2. avdeling i 1911.

Karen Marie Olsen ozai ja dohkkehuvvui 1911:s oahpaheaddjin skuvlla 2. ossodahkii.

vilje til omsorg for barn i institusjon. Bestemor Anna Ovedia hadde styrt et toetasjes hus med gårdsbruk, og det blei sagt at hos henne var «hertelaget enda større enn velstanden». Som morløs vokste Karen opp hos henne sammen med lillesøster og flere fosterbarn. Opprinnelig kom søstrene fra gården Kastnes i Dyrøy kommune i Sør-Troms der Karen blei født 14. august 1882. Også søstera fikk utdanning – som jordmor.

Flyttinga til Guovdageaidnu hadde foregått i 1904, og Karen hadde erfart ulike utfordringer med å arbeide i et opplæringsystem designa for språklig og kulturell uniformering. Offisielt gjaldt nå fornorskninglinja, og Tromsø lærerskole hadde lagt ned samiskopplæringa da hun utdanna seg der rundt århundreskiftet. Allerede etter sitt første år i lærerjobben så hun seg nødt til å «tvinge seg» til et kurs i samisk grammatikk hos presten. Samisk var i bruk i skolen i kommunen som såkalt «hjelpespråk», og skolestyrets protokoller viser at Karen Olsen snakka samisk. Det kom til nytte også i vervet som viseordfører. Engasjert i økonomistyring, velferd og rettferd

som hun var, hjalp hun gjerne sine sambygdinger med å oversette og tolke viktige offentlige brev de hadde fått.³

Men er det ikke litt merkelig at alle meldinger, lister, brev og protokoller for kommunestyrets forhandlinger som jeg finner i arkivet, viser at valget av «lærerinde frøken Karen Marie Olsen» skjedde 5. april 1911? Var ikke det sentrale valgåret 1910?

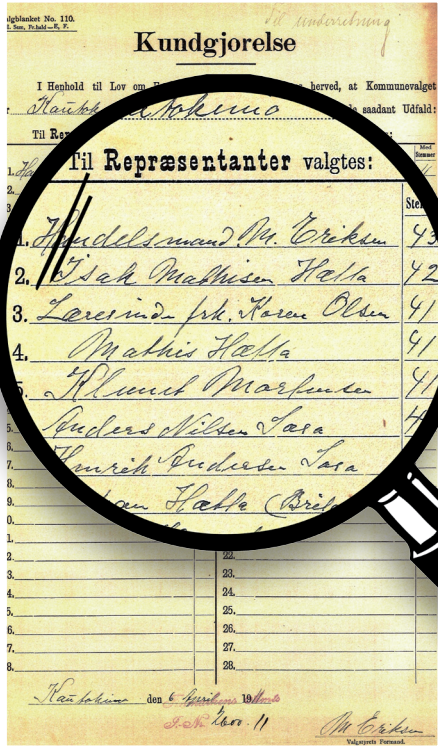
UT I VERDEN. Karen Marie Olsen flytta fra Dyrøy til Tromsø for å utdanne seg som lærer. Bildet viser henne som 20-årig student i 1902.

MÁILBMÁI JOBUS. Karen Marie Olsen fárrii Divrrain Romsii gos son álggii oahpaheaddjeohppui. Dán govas 1902:s son lea 20-jahkásaš studeanta.

Valgdramaet i 1910

I arkivet etter Amtmannen i Finnmark⁴ finner jeg et brev fra det Kongelige Justis- og Politidepartement fra 24. februar 1911 som kaster lys over mysteriet: Kommunestyrevalget i Guovdageaidnu høsten 1910 blei underkjent av departementet. Brevet kan leses som en mistanke om valgjuks. Fungerende ordfører, kjøpmann Mathias Eriksen på Čorru, hadde reist tvil om valgresultatet, og amtmannen fant opplysningene så graverende at han videre sendte klagen til det Kongelige Justis- og Politidepartementet for behandling.

Den mest tungtveiende grunn til annulleringa av valget var forhåndsstemmene, i datidas språkbruk kalt *forfaldsanmeldelser*. Departementet fant at «hovedmassen av de ved Klemet

Kunngjørelsen av valgresultatet 1911 ble oversendt til amtmanden i Finnmark. Dokumentet viser hvem som ble som representant til kommunestyret i Guovdageaidnu. I dag finnes den mer enn 100 år gamle kunngjørelsen i Amtmanden i Finnmarks arkiv.

1911 válgabohtosiid almmuhus sáddejuvvui Finnmarkku ámtamánnái. Dokumeanta čájeha geat válljejuvvojedje Guovdageainnu suohkanstivrii. Dát badjel 100 jagi boares almmuhus lea gávdnamis Finnmarkku Ámtamánni arkiivvas.

Da de oppdaga fadesen, makulerte de liksom godt hans kones forhåndsstemme, selv om hun faktisk sto registrert i valgmannstallet. «Man prøvde å rette opp en inkurie ved å begå en ny feil,» kommenterer departementet syrlig.

Mellom linjene i fortellinga om fadesen finnes faktisk informasjon om at samiske kvinner i Guovdageaidnu brukte sin stemmerett til kommunestyrevalget da de fikk sjansen til det i 1910. Samtidig avsløres her en tendens i samtidas lokalsamfunn til å ignorere kvinnens individuelle og selvstendige rett til egen stemme, siden valgstyret ganske enkelt fjerna hennes gyldige forhåndsstemme for å reparere flausen de hadde gjort med hennes manns seddel.

relativt aktive aktører i kommunens styre og stell og kamp om politiske posisjoner allerede før første verdenskrig. Det blir åpenbart bare i de få dokumentene jeg har brukt for å belyse valget av Norges første kvinnelige viseordfører og hvordan veien dit tok seg ut.

Resultatet av dramatikken i 1910 ble i alle fall at den samisktalende lærerinnen – frøken Karen Marie Olsen – fikk plass i herredsstyret 5. april 1911 med hele tredje flest stemmer av alle dets 12 representanter. Stemmeopptellinga etter valget i 1911 viste 41 stemmer til Karen Marie Olsen, 42 til Isak Mathisen Hætta og 43 til fungerende ordfører Mathias Eriksen. Dermed var hun sikra plass også i formannskapet. Kommunestyret konstituerte seg ti dager seinere og valgte lærerinnen frøken Karen Olsen til viseordfører mot bare 1 stemme. I det vervet satt hun i det minste fram til neste kommunestyrevalg, men hva som hendte da – se det er en annen historie!

Klemetsen Hætta innsamlede forfaldsanmeldelser er istandbragt på saadan maate, at de ikke bør kunne godkjennes». Men valgstyret hadde godkjent stemmene og plassert sedlene i stemmeurna. Videre viste det seg at andelen forhåndsstemmer som skulle vært forkasta, var så stort at valget ikke på noen måte kunne opprettholdes, skriver Justis- og Politidepartementet.

Det faktum at valgstyret, som bestod av tre medlemmer, hadde unnlatt å velge en formann, blei nå katastrofalt. Ifølge valgprotokollen hadde nemlig 16 forhåndsstemmer blitt godkjent med 2 mot 2 stemmer fordi formannens stemme hadde blitt avgjørende for utfallet. Men valgprotokollen røpa at ingen formann var valgt – og at lensmannen fungerte som leder for valgstyret.

Å rette opp en inkurie ved å begå en ny feil

Brevet av 24. februar 1911 beskriver konkret et tilfelle der en mann ved navn Per Buljo ga sin forhåndsstemme uten å være registrert i valgmannstallet i kommunen. Likevel plasserte valgstyret stemmeseddelen i stemmeurna.

I 1911 gjaldt ikke stemmeretten for dem som hadde mottatt understøttelse fra kommunens fattigkasse uten å betale tilbake. Men et eldre dokument fra Guovdageaidnu herredstyes forhandlinger viser at kvinner likevel kunne slippe til i offentlig styre og stell, selv uten stemmerett på verken nasjonalt eller lokalt styringsnivå. Formuende kvinner fikk rett til å delta i lokale valg fra 1901 av, men Guovdageaidnu kommunestyre valgte jordmor Brita Johannesdatter Tornensis (Juháš-Rihttá), født 1836, som medlem av vergerådet allerede i 1900, så de måtte ha åpna for kvinner allerede da.

Omvalget i april 1911

Da et nytt lovlig valg skulle holdes den 5. april 1911, var reindriftsfamiliene opptatt med vårflytting – men kanskje man rakk å forhåndsstemme? Velgergruppa i kommunen måtte ha blitt fordobla fra 1910 av, og besto nå først og fremst av kvinner og menn fra småbrukerfamilier i tillegg til reindriftsnomadene. Den omfatta dessuten kjøpmenn, prester, skolefolk, jordmor, lensmann og deres familier. Og som vi har sett, trådte flere av disse fram som

1 Takk til Ville Söderbaum for forslag til tekstlige grep og Nils Johan Heatta, Berit Anne Sara Triumf og Nils Dannemark for kommentarer og språklige avklaringer.

2 Fra skoledirektør Lydolf Lind Meløys bok *Internatliv i Finnmark*, utgitt i 1980, side 73.

3 I Kenneth Hættas intervju med Bjørn Aarseth: - Kall meg gjerne vinkelskriver, *Nordnorsk magasin* 4-06, side 30.

4 Takk til arkivar Svein-Olaf Nilsen ved Statsarkivet i Tromsø for fremfinning av dokumenter i arkivet til Fylkesmannen i Finnmark.

Karena vuolláičála

Beakkálmas válggat Sámis 1911:s

čállán GRETE GUNN BERGSTRØM
sámás BERIT ANNE SARA TRIUMF

Guovdageaidnu oažžu riikka vuosttaš nissonolbmo várresátnejodiheaddjin – dahje viceordførar dalá sátneanus. Dás ii leat mearkkašahhti dušše dásse-árvvobealli, muhto maiddái dat ahte válggain jagi ovdal ledje soames dramatihkalaš dáhpausat. Departemeantta ii dohkkehan 1910 suohkanválggaid, ja leat ge dasto cuoŋománu 1911 válggat mat dolvo Karen Marie Olsena odđa várresátnejodiheaddje-ámmáhii guovddáš sámi suohkanis.¹

Okta nisu čuoigala johtilit. Lea árra idit. Buorre siivu ja čoaska dálki. Lihkus oidno lávuin suovva juo borggistišgoahtán. Vuogas áiggi son gusto ollege! Beanačora boahtá ciela ovddal. Muhto beatnagat jaskkodat jođánit go šigge, ja nu baicca čuovvulit maŋemus mátkki. Guokte nieidda boahriba olggos ja sii dearvvahit: Buorre beaivi! Ipmil attii!

Jahki lea 1911. Sámi suohkanis Guovdageainnus lea álbmot jienastan 29-jahkásaš Karen Marie Olsena suohkanstivrii (*herredsstyre* dárogillii, dán artihkkala sámegeijorgaleamis adno *suohkanstivra*).² Nisu oaččui nu stuora oasi jienain ahte válljejuvvui ovdagoddái ja šattai vel suohkana várresátnejodiheaddjin (*viceordfører* dárogillii, dás jorgaluvvon várresátnejodiheaddjin). Suohkanolbmuid luohtámuša válddii duođalažžan, ja nu manai ge čuoigga dálvesiiddaid mielde go galggai gulahallat singuin sin ruovttuin.

Ozus

Dál lea ge badjel 100 jagi áigi go dábalaš nissonolmmoš vuosttaš geardde beasai oassálastit suohkanstivraválggaide. Gii dan odne oba diehtá ge, ahte Norgga vuosttaš nissonvárresátnejodiheaddji humai sámegeiela ja válljejuvvui sámi

suohkanis Guovdageainnus?

In mun ge diehtán dan, vaikko ledjen gulastan dan birra. Soames oaivvildii ahte dáhpašuvai 1910:s, earát fas dadje eará jagi. Okta logai vel nu nai ahte son ii lean válljejuvvon obanassiige, muhto doaimmai sadjásažžan isidis ovddas soames oktavuodain.

Danin lean ge ozus. Mun ozan vuorkkái dieđuid nissona birra maid olbmot leat muitalan oaččui politihkalaš luohtámuša ovttá suohkanis Sámis áigá – ja ozan su nama vuorkkái ja dan vel ovdal go nissonolbmot ledje ožžon ollislaš politihkalaš borgárrivttiid. Easka 1910 suohkanválggain beasai dábalaš sámi ja dáčča nissonolmmoš searvat válggaide, ja ieš jienastit áirasiid geat su iežas mielas leat buoremusat heivvolaččat báikkálaš stivraide ja lávdegottiide. Ii lean ovdal dalle.

Karena vuolláičála

Gávnnan iešguđet surggiin dieđuid. Ja gávnnan su vuolláičállaga maid. “Oahpaheaddji ja nieidaolmmoš Karen Marie Olsen” oidno skuvlastivrra beavdegirjjiin, suohkanstivrra beavdegirjjiin, ámtamánni vuorkkái, olmmošloguin ja girkogirjjiin. De čáje-huvvo ahte dat maid ledje navdán – ahte dát nisu doaimmai dušše sadjásažžan isidis ovddas – ii lean ge duohta. Nieida ii lean vel náitalan ge go son válljejuvvui várresátnejodiheaddjeámmáhii! Muhto son lei bargan čieža jagi oahpaheaddjin Guovdageainnus, ja ožžon jodiheaddjevirggi odđa, stáhta skuvlainternáhtas márkambáikkis, mii lei riikka stuorámus. Virgái gilvalii son nuppiin ohcciin, ovttain dievdoolbmuin. Go sus lei buoret gelbolašvuolta, de oaččui virggi ja šattai vuosttaš nissonolmmoš inter-

náhttajodiheaddjin Norggas. Dakka maŋŋil dohkkehuvvui Karen oahpaheaddjin vuoddoskuvlla nuppi dássái, ii lean eisege dábalaš virgi nissonolbmui dan áiggi.³

Bajásšaddan áhku luhtte Stággogeažis Sáččas soaitá dagahan ahte Karen oaččui beroštumi atnit fuola mánáide mat leat institušuvnnain. Su áhkku Anna Ovedia lei áimmahuššan loktaviesu ja oaipmedálu, ja daddjui ge ahte sus lei “váibmoláhkii stuorát go riggodat”. Oarbbesmáná Karen bajásšattai áhku luhtte ovttas unnaoappážiinnis ja eará biebmománáiguin. Oappáš guovttos leigga eret Kastnášši-dálu Divrrák suohkanis Lulli-Romssas, gos Karen riegádii borgemánu 14. beaivvi 1882:s. Maiddái su oabbá válddii oahpu – jorrdamovran.

Fárren Guovdageidnui lei dáhpašuvvan 1904:s ja Karen lei vásihan iešguđetlágan hástalusaid go barggai oahpahusvuogadagas mii lei ráhkaduvvon gielalá ja kultuvrralaš uniformeremii. Almmo-laččat gustui dál dáruiduhttinvoigŋa ja Romssa oahpaheaddjeskuvla lei heahtihan sámegeioahpahusa go son válddii oahpu doppe birrasii čuohtejagimolsumis. Maŋŋil vuosttaš jagi oahpaheaddjin, de oinnii juo dárbbu “bágget iežas” sámegeiela grammatihkkakurssa čadahit báhpá luhtte. Sámegeiella lei skuvllas anus nu gohčoduvvon “veahkkegiellan”, ja skuvlastivrra beavdegirjjiit čájehit ahte Karen Olsen humai sámegeiela. Dat lei ávkin várresátnejodiheaddjiámmáhii. Nu ollu go son beroštii ekonomijastivremis, birgejumis ja rievttalašvuodas, de son áinnas veahkehii iežas suohkana olbmuid jorgalit ja dulkot dehálaš almmolaš reivviid maid sii ledje ožžon.⁴

Muhto ii go leat vehá imáš go visot dieđut, listtut, reivvet ja beavdegirjijt suohkanstivrra šiehtadallamiin maid mun gávnnan vuorkkás, čájehit ahte válggat gos “oahpaheaddji ja nieidaolmmoš Karen Marie Olsen” välljejuvvui, ledje cuoŋománu 5. beavvi 1911:s? Ii go guovddáš válgajahki lei 1910?

Válgadrámá 1910:s

Ámtamánni arkiivvas Finnmárkku fylkkas⁵ gávnnan reivve mii bohtá Gonagaslaš Justisa- ja Politiijadepartemeanttas, beaváduvvon guovvamánu 24. b. 1911:s, mii čilge dien ipmaša: departemeantta ii dohkkehan Guovdageainnu suohkanstivraválggaid mat čadahuvvojedje čakčat 1910:s. Reivve sáhtta lohkat nu ahte balahuvvo leamaš válgaverrošeapmi. Doaimbi sátnedođiheadđji, Čoru giehmánni Mathias Eriksen, lei ovddidan eahpeluohtámuša válgabohtosiidda ja ámtamánni guorrasii dieđuide nu ahte son ovddidii váidaga viidáseappot Gonagaslaš Justisa- ja Politiijadepartementii meannudit ášši.

Eanemus deaddu válggaid duššindahkamii biddjojuvvui ovdagihtii jienaide, maid dan áiggi dárogielas gohčodedje *forfaldsanmeldelser*. Departemeanta gávnnaheaddi ahte “stuora oassi Klemet Klemetsen Hætta ovdagihtii čohkken jienain leat ovdanbukton dakkár vugiin, ahte daid ii sáhte dohkkehit”.⁶ Muhto válgastivra lei dohkkehan jienaid ja bidjan jienastanlihpuid jienastanlihttái. Dasto čájehuvvui vel ahte oassi ovdagihtii jienain maid livčče galgan hilgut, lei nu stuoris ahte válggaid ii mainna ge lágiin sáhttán dohkkehit, čállá Justisa- ja Politiijadepartemeanta.

Maiddá dat go válgastivra, mas ledje golbma miellahtu, ii lean välljen ovdaolbmo, šattai dál katastrofan. Válgastivrra beavdegirjjiis bođii ovdan ahte ledje 16 ovdagihtii jiena dohkkehuvvon guvttiin jienain guovtti jiena vuostá, danin go ovdaolbmo jietna lei šaddan mearrideaddjin bohtosii. Muhto válgabeavdegirji suodai ahte ii oktage ovdaolmmoš lean välljejuvvon – leansmánni dat jodihii válgastivrra.

Fuollameahttunvuoda divvut ođđa boasttuvuodain

Reive beaváduvvon guovvamánu 24. beavvi 1911 čilge ovttá dáhpáhusa go olmmái gean namma lei Per Buljo

beasai ovdagihtii jienastit vaikko ii lean sisačálihuuvon suohkana jienastuslohkui. Válgastivra bijai jienastanlihpu jienastanlihttái. Go de fuomášedje boasttuvuoda, de sii dasto hilgo su eamida ovdagihtii jiena, vaikko son baicca lei čálihuuvon jienastuslohkui. “Dáinna lágiin geahččaledje fuollameahttunvuoda divvut ja baicca dahke de ođđa boasttuvuoda” lea departemeantta rihča kommentára diesa.

Muhto válgabárttiid mitalusa sániid gaskkas gusto gávdná dieđuid movt sámi nissonat Guovdageainnus atne sin jienastanrievtti suohkanstivraválggain go ožžo dan vejolašvuoda 1910:s. Seammas bohtá albmosii dan áiggi báikkálaš servodaga tendeara badjelgeahččat nissonolbmuid individuála ja iešheanaláš vuoigatvuoda iežas oaivila mielde jienastit, go juo válgastivra njuolgut hilgguu su dohkálaš ovdagihtii jiena mainna galge divvut heahpadiis boasttuvuoda su isida jienastanlihpuin.

1911:s ii guston jienastanrievkti sidjiide geat ledje ožžon veahki suohkana gefiidkássas jus eai lean máksán ruovttoluotta. Muhto okta boares dokumeantta Guovdageainnu suohkanstivrra šiehtadallamiin čájeha ahte nissonat gal goit ge sáhte searvat almmolaš stivrraide ja lávdegottiide, vaikko sis ii lean jienastanrievkti ii nationála ii ge báikkálaš stivrendásis. Nissonat gain lei opmodat ožžo rievtti searvat báikkálaš válggaide 1901 rájes, muhto Guovdageainnu suohkanstivra välljii jorrdamovrra Brita Johannesdatter Tornensis (Juhás-Rihtá), riegádan 1836:s, miellahtun suodjarráđđái (vergeråd) 1900:s juo, nu ahte ledje dalle juo addán vejolašvuoda nissoniidda.

Ođđa válggat cuoŋománu 1911:s

Go ođđa ja lobálaš válggat galge čadahuvvot cuoŋománu 5. beavvi 1911:s, de ledje boazosápmelaččat juo johtágoahtime geasseorohagaide – muhto suige dat olle ovdagihtii jienastit? Suohkana jienasteaddjilohku lei sihkkarit duppalaštojuvvon 1910 rájes, ja ledje dál eanas dálásamebearrašiid ja johttisamebearrašiid nissonat ja dievdut. Dasa lassin ledje maiddá giehmánnit, báhpát, skuvlaolbmát, jorrdamovra, leansmánni ja sin bearrašat. Nu go leat oaidnán, de leat mánggas sis ángirit oassálasttán suohkana stivrraide ja lávdegottiide

ja gilvalan politihkalaš posišuvnnaid nalde ovdal vuosttaš máilmmisoađi juo. Dat oidno dan moatti dokumeanttas maid lean atnán dás čalmustahttit movt Norgga vuosttaš nisson-várresátnejođiheadđji välljejuvvui ja su geaidnu ámmáhii.

Boađus 1910 dramatihkas lei nappo dat ahte sámegeiatat skuvlarivgu – oahpaheaddji ja nieidaolmmoš Karen Marie Olsen – beasai suohkanstivrii cuoŋománu 5. beavvi 1911:s go 12 árisis oáččui goalmmádin eanemus jienaid. Jienaid lohkan 1911 válggaid maŋŋil čájehii 41 jiena Karen Marie Olsenii, 42 jiena Isak Mathisen Hætta ja 43 doaimbi sátnedođiheadđjai Matias Eriksenii. De lei Karen sihkkarastan saji maiddá ovdagoddái. Suohkanstivra čeahkkani logi beavvi maŋŋil ja välljejedje oahpaheaddji ja nieidaolbmo Karen Olsena várresátnejođiheadđjin dušše ovttá jiena vuostá. Son lei dien ámmáhii goit juobe nuppi suohkanválggaide, muhto mii de dasto dáhpáhuvai – na dat gal lea fas eará mitalus!

1 Giitosat Ville Söderbaumii go addet teakstaheiveheapmái evttohusaid, ja Nils Johan Heattai, Berit Anne Sara Triumfii ja Nils Danemarkii go lehpet kommenteren ja gielalaš beliid čielggadan.

2 Dán ja muhtun eará dárogiela doahpagaidd čielgadeami oktavuodas lea jorgaleaddji lasihan muhtun sániid tekstii.

3 Skuvladirektevrra Lydolf Lind Meløy girjjiis *Internatliv i Finnmark*, siidu 73, almmuhuvvon 1980:s.

4 Kenneth Hætta jearahallan Bjørn Aarseth: - Kall meg gjerne vinkelskriver, *Nordnorsk magasin* 4-06, siidu 30.

5 Giitu arkivárii Svein-Olaf Nilsenii, Stáhta arkiivvas Romssas, go lea gávdnan dokumeanttaid Finnmárkku fylkamánni vuorkkain.

6 Jorgaleaddji jorgaleapmi dárogielas.